

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrta leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrta leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četrstopenjske petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. še se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. O pravništvo, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Loka ali Predel.

(Spisal V. C. Šupan.)

IV.

Uže v naših zadnjih člankih smo omenili, da nam odpustite, ako se tudi drznemo narodno-gospodarstveno vprašanje jemati zraven k našemu predmetu, in zato nekoliko od svojega predmeta krenemo na stran, in temveč, ker zgodovina vseh dežel in provincij v katerih je industrija napredovala, jasno dokazuje, da je materialni in duševni napredek in blagostan v tem utemeljen, da se zidajo kar največ mogoče goste, ter racionalne železnične zveze. Železnice ne povzdigujejo le uže obstoječo industrijo, temveč one so tudi najvažnejši ter neogiblivi jedini faktor, za ustvarjenje in razvitek novih industrijalnih razcvetenj, one pripomorejo, da se zopet spravijo ležeči natorni zakladi v vrednost, potem v probujo podvzetnega razuma; prihranijo nam sicer tako nas tiščeči in grozno veliki transportni davek ali vožnino. Sploh pa so zaznamovane v sedanjej dobi napredka kot glavni navod vsega komercialnega industrijalnega ter nacional-ekonomičnega razvitka.

Na svojem večkratnem daljnem potovanji po Francoskem, Angleškem, po Belgiji, Švici, Nemčiji itd. uvidel sem z lastnim prepričanjem, vse to kar sem prej studiral o nacional-ekonomičnih zadevah v knjigah, katere leže v mojej knjigarnici. Na prvem potovanji,

katero smem smatrati kot potovanje veliko obsegajočih studij, vnela se je v meni ideja in resnobna misel, da moram začeti delati z vsemi mi pristujočimi močmi za železnice, ker jaz sem izpoznal in še sedaj moram priznati, da naša mila nam domovina more postati jedino le z njej pripravno ter pristujno železnično zvezo industrijalna dežela in s pomočjo tega doseči razvitek kmetijstva, katero jej podaja potem blagostanje, ker le razcvetečej industriji je mogoče povzdigniti kmetijstvo. In to naj bode aksiom vsacega temeljitega nacional-ekonoma pri nas. Mnogo čitanje in potovanje človeka jako izuči; kdor se pa nič ne uči, ta menda tudi nič ne zna. 28. oktobra 1864 pokazal sem se prvič s svojo idejo v javnosti, ter nasvetoval, naj se zida železnica iz Ljubljane do Beljaka. Koliko sovražnikov sem si takoj od začetka s tem nakopal na glavo in sicer od mnogih strani in koliko so ugovarjali celo taki, ki uživajo sedaj največjo materialno korist od te železnice. Ah, kaj vse se je vedelo navesti ter govoriti, kake prikazni itd. so se nam predočevale, in koliko smo mogli vsega pretrpeti, in to vse zaradi vednega neprenehajočega delovanja za racionalno železnično zvezo naše dežele. Vse to pak se bode tudi skoro sigurno ob svojem času objavilo.

Namesto, da bi dežela in ljudstvo potrebno podporo dajala, zaprečevalo se nam je z malo izjemo in to žalibože od mnogih strani na veliko krajev vedoma, ali pa tudi neve-

doma in to večidel samo od svojih lastnih ljudij. To dokazati pripravljen sem vsak čas in sicer za obe ne še realizirani železnici, namreč: Dolenjsko kakor tudi Loško.

Kdor hoče doseči cilj mora z razumom voliti si pripomočke, kateri ga vodijo, in kdor se poganja in dela za železnice, ta pak mora imeti pravi razum in pravo razumljenje, kakor za vsak drug obrt, tu pak temveč povsodi drugod, ker železnice veljajo milijone. Samo jeden ne temeljito premišljen korak ali pak bedast protokol zadostuje, in kaj tacega ima grozovitne posledice; — kar tudi lahko dokažemo, da so največ nekateri naši domači ljudje prouzročili, da se niso dosedaj dovršile imenovane železnice.

Da, samo z inteligencijo moremo še druge kranjske železnične projekte do izpeljevanja dognati, ne pa z denarjem, ker nikdo na Kranjskem toliko denarja nema. Govorimo jasno in odkritosrčno in ne slepimo več jeden drugega še dalje pri nastajajočih važnih slučajih, kjer se marsikedar nepremišljeva na vse drugo več ozira, kot na zmožnost.

Sicer pa popustimo sedaj našo ožjo domovino in pogledimo nekoliko naš skupni državni stroj se ve da z magjarsko državo vred. — Hude čase smo doživeli, rekel nam je naš milostlivi gospod in cesar prilično, ko se mu je predstavljala velika deputacija. Da! istina je, slabe čase smo doživeli. Potrebščine in ubožstvo je grozno, solnce postaje temno in temni oblaki se razprostirajo nad

Listek.

Rimsko zgodovinske.

(Spisal Davorin V.)

„Ex aliis negotiis, quo ingenio exercentur, in primis magno usui est memoria rerum gestarum.“

Sallust.

Rimljani niso skoro nobenega predmeta slovstveno ranjeje obdelavali, nego zgodovino svoje države. Njena vedno-rastoča, ter množeča se velikost, njene svrhi primerne uredbe, sijajna dela, čisti ter neoskrunjeni običaji národa, vse to je bilo tako občudovanja vredno, da se njim je uže rano prizdevalo, ka niti bilježenje najvažnejših prigodeb v letopisih duhovnikov „Annales pontificum“, od države same ukazano, niti izročilo v narodnih ustih ohranjenju spomina na slavno starodavnost več ne zadostuje.

Takoj tedaj po prvem, od Livija Andronika — okolo 240 pred Kr. — napravljenem poskusu umetno pesništvo v Rimu zasadi, ter udomačiti začela sta najznamenitejša pesnika prveje dobe, Nevij (Naevius) po prvem, Enij (Ennius) po drugem puniškem boju národne pripovedke in zgodovino

pesniški, to je, v vezanem govoru spisovati. Skoro v ravno tist čas z Enijevimi „Annales“ spadajo prvi poskušaji povestnico v prozi izdelati. Kvinto Fabij Pictor (A. Pabius Pictor) in pa Lucij Cincij Aliment (L. Cincius Alimentus), oba v drugem Puniškem boji visoke državne službe objavljajoča in za svojo dobo veleizobražena, pisala sta Rimsko povestnico, no obadva v Grškem jeziku.

Ko sta pa bila nedolgo potem Lucij Pison (L. Piso) v svojej knjigi „Annales“ in Marko Porcij Katon (M. Porcius Cato) v svojih „Origines“ pot prodrva izgled dala, povestnico v latinskeji prozi spisovati, sledi za njima do konca sedmega stoletja (urbis conditae — 50 pred Kr.) dolga vrsta zgodovinske, ki so v obliki letopisov skoro vsi celo dobo Rimske države obsegali. Mnogi od njih, obavljavši visoke državne službe, pisali so kot dejansko izurjeni, v ustavu izkušeni, v uredbah zvedeni možje več ali menj z zdravo sodbo, s historičko resničnostjo in verjetnostjo, no brez umetnosti, brez primerne razdelbe gradiva, suhoparno, starokopitno-robato ali pa tudi utrudljivo-obširno, da izobraženemu veku niso nikakor zadostovati mogli, kakor Ciceron spričava v svojej knjigi „de Orat. II. 12“

„de Legibus I. 2,“ posebno v slednjej, kjer toži: „Abest historia literis nostris.“

Vendar pa imajo ti letopisci, politično prozo najprej v slovstvo uvedivši, dvojno zaslugo: Prvič da so Rimske tradicije v največjej zbranosti in celoti utrdili, spravivši nje celó v občno umevnost, in drugič da so jezikovne oblike v nepretrganjej pisavi razvijali. Izmej njih hočemo omeniti samo sledeče, uže na koncu te vrste stoječe, Kaja Licinija Macera (C. Licinius Macer), Lucija Celijsa Antipatra (L. Coelius Antipater), Lucija Kornelija Siseno (L. Cornelius Sisenna), Valerija Antijata (Valerius Antias), ki so malo po malo umetnosti se zavedati, ter se koliko toliko za njo truditi začeli.

Na koncu sedmega stoletja se je bila politična proza ob jednom z zgovornostjo do najlepšega cveta razvila, obilica slobodne in lične olike razširila, in iz množine izkušenj in stajališč, katera so se proti svršetku republike sotekala, zrela sodba o političnih stvareh izlegla.

Tega občnega napredka udeleži se tudi zgodovinske. Opisovanje prvejih stoletij ročno opustivši pečajo se zmirom češče z naj-

nami, čez Cis- kakor tudi čez Translejtanijo a vendar obupali še ne bomo.

Pomislino v kolikem grozovitnejšem stanju je bila Francija, ko je Colbert prevzel finančno vodstvo, a vendar več o tem hočem v prihodnjem članku navesti.

V našem današnjem članku pak, prej ko končam, preidem le toliko zopet na svoj predmet nazaj, da objavim ter na ta način naznanjam občinstvu nekoliko o obravnavanju, katero je vrševal železniški odsek 7. t. m.

Poslanec dr. Herbst je referiral pod predsedništvom podpredsednika poslanca Vidulića o v zadnji seji od poslanca Teuschla predložene resoluciji, (o določitvi pridruženja k Trstu) ter je opomnil, da subkomite ne namerava resolucije v tej zadevi predložiti. Ker pa gospod Teuschel od svojega predloga nij odstopil ter ga kot za dobrega smatra, — glasovalo se je, pri kateri priliki se je zavrgel Teuschlov predlog. Tako je, dobro gre! Kar pak zadeva „obrambo domačega izdelka“ je občinski zastop dunajski pred kratkim s svojo peticijo na obe zbornici dokazal, da se sedaj popolnem ujema z našo trgovinsho politiko „obrambo domačega dela“ „Schutz der heimischen Arbeit“!

Iz našega ustavnega življenja.

II.

—i—. Nemška stranka, katera je prepričana, da je jedina poklicana, v Avstriji ali vsaj v Cislejtaniji vladati, izprevidela je, da se je v lastno zanjko ujela, da vlada le od danes do jutri, da je kriza vedno na dnevnem redu. To se mora torej izpremeniti. Ker so pa po decemberske ustavi deželni zbori pošiljali poslance v državni zbor, ker vlada pri volitvah v dež. zboru le pri velikih posestnikih izdatno, odločilno vplivati more, ker je ta vpliv nož na dva kraja, ki služi vsakej vladi more se to predrugačiti. Sicer gospodje ne morejo mirno spati, vsak dan pridejo lahko federalisti na vrh in z njimi reakcija, barbarstvo in druge take strašne reči. Pomaga naj se z neposrednimi volitvami.

Zanimive je videti, kako se je ta misel

razvijala, kako je spravila merodajne nemške kolovodje v siten konflikt z vsem njihovim prejšnjim političnim delovanjem — tako, da so bili prisiljeni, zatajiti vso preteklost, izneverili se svojim lastnim argumentom in na vrat na nos sprejeti postavo o direktnih volitvah en bloc.

Leta 1867 propagirala je uže jedna frakcija vladujoče stranke neposredne volitve. Pri debati o postavi od 21. dec. 1867 l., izrekla sta se samo Brestel in Dinstl odločno za to misel, drugi kot Herbst, Rechbauer, Giskra mislili so, da to ne gre, ker bi se sila delala dež. redom. Od takrat nahajamo to upašanje mej nemško žurnalistiko skoro neprenehoma na dnevnem redu. V prvi vrsti bil je spodnje avstrijski dež. zbor. Vso akcijo zadržal je Berger. On je pri nekej konferenci izjavil, da je imela vlada uže 10. febr. 1869 l. dva načrta izdelana, jednega, da naj se število poslancev podvoji, drugega, da naj se vpeljejo fakultativne direktne volitve. To pa je bil menda le pesek v oči, ker vse je kmalu zaspalo. 10. maja istega leta sklenil je drž. zbor, da naj se za to sesijo cela stvar odloži. Začetka septembra obrnil se je Giskra z znano okrožnico na dež. šefe, ki so imeli delati na to, da se dež. zbori izrečejo o tej zadevi.

Znano je, da se je naš dež. zbor izrekel takrat zelo energično proti vladnej nameri in je bil zarad tega zaključen. Začetka marca 1870 l. predložil je Giskra svojim prijateljem nov načrt, kateri tudi nij imel sreče.

Ko pa je pal Hohenwart, zahtevalo je vse nemško časopisje volilno reformo s tako odločnostjo, da nobeden prejšnjih junakov nij upal zagovarjati svojega prepričanja, kakor ga je izrazil tolikokrat malo let poprej.

Ker je bila conditio sine qua non, napravila tak volilni red, ki varuje nemškemu elementu prevago za zmirom, bile so velike težave z volilnim načrtom. Izmej posameznih načrtov, katere so morali večji del le spokorjeni grešniki, kakor Giskra, Herbst, Knoll, omenim naj le Rechbauerjevega, kateri je najradikalnejši in gotovo tudi najbolj zanimiv. On je predlagal, naj se volijo $\frac{1}{3}$ po-

slancev mesta in $\frac{2}{3}$ kmetske občine. Veliki posestniki naj se tolažijo z zastopniki, v gospodski zbornici, za one pa, ki niso pairji, naj se volijo reprezentantje. Razvidno je, da bi nam ta projekt ne bil ravno neugoden, in da bi nam Slovanom tudi naj umetnejša geometrija za dolgo časa škodovati ne mogla. Gotovo pa je tudi, da je Rechbuer sam, ki naše socialne razmere gotovo dobro pozna, svoj predlog težko za rasnega smatral.

O tem načrtu se torej nij moglo resno govoriti, a tudi vsi drugi projekti slabili, so premalo opozicijo in nijso ugajali dokler nij Lasser svoje učenosti pokazal. Sedaj pa tudi nij bilo več onih pravnih pomislov sedaj so se morali umakniti dež. redi in tako je bil sprejet Lasserjev načrt brez razgovora.

Teško je denes trditi, da se je s tem dosegel glavni namen tega volilnega reda, ki je hotel zagotoviti večino jedne stranki za večne čase. Gotovo pa je, da so stvaritelji te reforme denes uže v marsikaterem obziru prav neprijetno raznenadjeni. Tožilo se je poprej, da zbornica nema nobene inicijative, da jej manjka delavnih močij, političnih talentov, ter da je le navadna mašina, ki dovoli davek, pripomore do železniških koncesij, sklene kako postavo o pometanju na državnih cestah, in če bi prišla morda par let poprej na Nemškem kaka večja postava na dan, tudi kaj jednacega. Vsega tega pa so bili krivi deželni zbori, vse to bi imelo biti sedaj drugače.

Ali jednake tožbe beremo še zmirom po novinah! Huda kriza razjeda države uže več kot dve leti, in zmirom se trdi, da se bo prihodnjo sesijo uže kaj zgodilo. Ko ta pride, imamo velik deficit, vlada pa pravi orakelsko: bo uže bolje. In ne manjka se jih, katerim se ta diktum jako moder zdi, špekulativni štacunarji si ga pa dajo natisniti na portemonnaie in napravijo najboljšo kupčijo.

Če se torej ozremo na dosedanje ustavne boje, če premislimo, s kakimi sredstvi le se more nam nasprotna stranka obdržati na krmilu, kako da je močna le takrat, kadar je opo-

novejšimi časi, posebno z živo navzočnostjo, katero so opisovatelji kot glave ali odlični udje kakve velike stranke sami preživeli. Njihova dela, izraz dozorele politične svesti, pridobivala so si s tem trdnosti, svojo moč v očitnosti in živosti kazaje, ter s svetlobo in toploto nadomestiraje, kar njim je gledé ne pristranosti pomanjkavalo.

Temu zares praktičnemu duhu se zatem najprej pridruži razumnost za zgodovinsko umetnost. Prizadevali so si namreč sovremenike in potomce s predmeti za kakovo bodisi npravstveno, bodisi politično misel navdušiti, k čemur se je s svoje strani jednota in oblast čez gromade (mase) zahtevala. Kako se imajo slednje v določenih mejah obravnati in skrožiti, tega so se lahko, Grške mojstre na drobno opazovaje, iz njih naučili, katere so do onda samo zarad zapopadka brez vsacega obzira na obliko čitali. Ob enem so ustvarili zgodovinopisen zlog (stil), ujemajoč se z novimi načeli za skladbo in jezikovo metodo ter po svojem bistvu v obeh delih starinskega zgodovinopisja, v govorih in pripovedih, največjo razliknost razsnovajoč; nadalje si je večina prizadevala ter se trudila za ravnotežje mej obliko in gradivom, za pičlo mero

razmišljevala oglede (reflexiones) in stilističnih pripomočkov. Sploh je pa tista doba, v kateri je Rimski značaj, krepost in izopačenost izčrpani, do vrhunca svoje moči došel bil, popolnem za kritiko ustvarjena bila. Poleg ostrih sodnikov svojega časa ostalo je še pa tudi za pridne zbiratelje, katerih vrlost je menj v sijajnosti nego v točnosti in znanstvenej metodi sostajala, za može, kakor je bil Tito Pomponij atički (T. Pomponius Atticus) nadalje Kornelij Nepot (Cornelius Nepos), častnega prostora.

Prvi se proslavi, umetno in duhovito zgodovinske spominke spisavši, Cezar, predhodnik dovršenih zgodovinopiscev, ki ga bolj v mnogostranosti in obilici retoričnih pripomočkov presegajo, nego v mirnej objektivnosti (nepripranosti). Sorodno delo iz stojališča Cezarjeve stranke ustvari uže Salustij (C. Sallustius Crispus), najprej zgodovinski slikar Rimljanov, kateri, dušeznanski nagib najprej porabivši, nov pot v zgodovinopisnej umetnosti prodre. Naslednja retorična šola povzema iz njega opisivno umetelnost in posebno veselje do označavanja in razsvetljevanja grup. Njemu je bil resnobni državnik Kajo Asinij Polion (C. Asinius Polio), zgodovinopisec domačih bojev, v določenem označavanju, v natančnosti

in po veselju do zastarelih besed menda najbližnji in sličnji.

To razcvetanje začne pa uže zaustavljati Avgustova vlada, slobodni duh v zgodovinopisji deloma s sumom in zavistjo deloma pa tudi posredno z vplivi miru in učenjaštva zatiravajoča.

Res je, ka je zgodovinopisje na pravilnosti in ličnosti oblike pridobivalo, ali z druge strani udarjalo je očividno v učenjaštvo in starinarske preiskave v zbiranje drobnarij ter v uredivanje rastrganega, dalnjega gradiva. Na skoro pa zabrede v krparstvo (kompilacijo) in v čitanke, po šoli dišeče ter ves državniški duh in nazadnje vsako politično načelo čisto izgubi. Tako spiše še pred Polionovimi očmi Livij (T. Livius) v najširšem obsegu celo zgodovino slobodne države (republike), čije sijajne vrlosti, soglasje pripovedi in klasička oblika, se na, rekel bi, lagatnem obračanju po svoje odbranega gradiva osnivajo. Zraven njega izda Trogo Pompej (Trogus Pompeius) ugodno, istotako od Grških virov odvisno ročno knjigo o starej etnografiji (narodopisu), koji predmet je do onda Rimljanom neznan bil.

Ko je po smrti Avgustovej samosilje (despotizem) raslo ter celó pod blagimi cesarji

zicija nesložna, kar se žalibog navadno godi, če preudarimo, kako malo ugaja sedanji stan naravnim razmeram in vsakdanjim potrebam, moramo reči, da nikakor nijsmo še na koncu postavnega reformiranja, in v tem obziru si lahko prisvojimo slavni izrek slavnega državnika: „Lehko še počakamo.“

Jugoslovansko bojišče.

Iz Kostajnice se 10. t. m. brzajavlja: Predvčerajšnjem bil se je v Slabinji boj mej vstaši in Turki. Prevelika množina Turkov razbila je vstaše. Turkov je 4 mrtvih, vstašev se je jeden v Uni utopil, ostali odšli so v Pastirevo. — Včeraj se je bil zopet hud boj na Dobrlinu, kateri je trajal 2 uri, vstašev mrtva sta samo dva, in ravno toliko ranjenih; Turkov pak je 7 mrtvih in še več ranjenih.

Iz Cetinja se „Obzoru“ 9. t. m. poroča: Bodite iz vsake sumnje, da je lažnjiv telegram dubrovniški. Tu nij nikake pogodbe mej Črno goro in Turčijo. Slavnega imena in poziva svojega neče Črna gora nikakvim ponudbam žrtvovati. Turški poslanik je prišel na Cetinje, da prosi posredovanja Črne gore, ali bil je odbit. Sloboda narodna davno bi cvetela, ko bi bil vsak stalen in odvažen, kakor Črna gora. Ono so glasovi nevošljivih neprijateljev. Odbijajte jih s prepričanjem.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 12. februarja.

V boji mej **ministrom** Pretisom in ustavoverci zarad pristojbinskega novega davka, udal se je minister in tako slovesne obljube, da odstopi, če se mu ta davek ne privoli, ne bode držal. Postava o tem bode namreč kar z dnevnega reda zginila, trdi „N. Fr. Pr.“

Praška „Politik“ sedaj, ko se njena s tako odločnostjo pripovedana in ponavljana novica, da je Auersperg-Lasserjevo ministerstvo uže palo, nij potrdila, pravi, da se more še potrditi. To je pa gotovo. Tudi „A. A. Ztg.“ si daje iz Dunaja pisati, da se v dvorskih krogih uže privadili misli, Auersperg-Lasserja

odpustiti. „Tr. Ztg.“ pa pravi, da je dosta ljudij, ki menijo, da Lasserjeva bolezen izvira iz želje, odpraviti Auersperga in drugeve iz ministerstva.

Vnanje države.

Rumunsko ministerstvo je dalo svojo ostavko ali demisijo, dasiravno je senat samo podučnemu ministru dal nezaupnico. Knez je naložil zborničnemu predsedniku in podpredsednikoma senata, naj novo vlado sestavijo. — Promene v vladi baš sedaj, ko je čas i za Rumunijo pripravljati se na spomlad, ne morejo biti koristne. Sicer je pa tudi mogoče, da pridejo bolj odločni možje na krnilo. (Naj-novejša poročila govoré, da je senat prejšnjemu ministru predsedniku zaupanje izrekel, vsled česar je zopet prevzel ministerstvo.)

Angleška kraljica potuje 25. na kontinent, kar je nekaj nenavadnega. — Iz priobčenega dopisovanja angleške vlade je razvidno, da je Bismark prej privolil v nakup sueških akcij.

Nemški državni zbor je kazensko postavlo sprejel, Bismark se mu je zahvalil za to „uslugo nemškemu narodu“, (recte nemške birokraciji) in potem se je zbor razšel, ker je sesija končana.

Domače stvari.

— (Promet na južnej železničnej progi) vzdržujejo sedaj samo še poštni vlaki. Brzovlak je dva dni izostal, ravno tako mešanec, in poštni ima vsled silnih zametov po tri do štiri ure zamude. Pred vsakim vlakom se vozijo snežni plugi, kateri so 11. t. m. komaj sproti trebili proge. Čuditi se moramo, da se pri tako težavnih okoliščinah nikjer nesreča ne primeri, in južna železnica je sigurno jedna prvih v skrbnosti za varnost.

— (Visoki sneg), ki je sedaj najbolj nevaren streham in enakim stavbam, podrl je 11. t. m. v Zatičini na Dolenjskem volovski hlev kmetskega gospodarja, in padajoči tramovi so pobili dva vola in teško poškodovali deklo, katera jima je ravno krmo pokladala.

— (Soareja.) Denes zvečer bode v tukajšnji čitalničnej restavraciji svirala vojaška godba.

— (Jutri) je slovensko gledališče.

— (Trgovski ples) je bil včeraj v kazini. — Kazina, sama tudi nezmožna, kaj samostalnega skupaj spraviti, diči se letos s tujimi plesi, kljubu svojim statutom.

— (Srednje šole) v Ljubljani so skočale včeraj prvo šolsko polletje.

— (Gačnikove hiši v Gradiščah), katero je kupil magistrat ljubljanski, je sneg streho podrl. Morda se bode sedaj hiša vendar-le prej demolirala, za kar je uže davnaj namenjena. Nekaj jednacega, namreč demoli-ranje, bi bilo želeti o magistratnej Novakovej hiši „zur Schnalle“, o čemer nikdar nij več čuti. Včeraj je bil prelaz več ur za življenje nevaren.

Deželno gledališče v Ljubljani.

V ponedeljek 14. februarja 1876.

Pes in mačka.

Vesela igra v 1 dejanji, po francoskej poslovenil V. Eržen.

Odgovorni vodja g. J. Kocelj.

Osobe:

Grof Ferdinand Sodenski — — g. Schmidt.
Hermína, njegova soproga — — gđč. Podkrajškova.
Jean — — — — — g. Kajzel.

Potem prvokrat:

Kje je meja?

Izvirna gluma s petjem v 1 dejanji, spisal Pribislav Ogriuec. Napev sestavlja instrumental A. Stöckl.

Osobe:

Matija Krž, polugruntar — — g. Kocelj.
Marijana, njegova žena — — gđč. Namretova.
Polona, njuna hči — — — — gđč. Vrtnikova.
Blaž Kraž, Kržev sosed — — g. Jekovec.
Zveriga, uradniški pismonoša — g. Kajzel.
Godi se v nekej vasi na Gorenjskem.

Potem prvokrat:

Samo zapreke.

Burka v 1 dejanji, po W. Friedrichu, poslovenil Ivan Kalan.

Osobe:

Lujiza pl. Fontanilova — — — gđč. Podkrajškova.
Frauja, njena sestričina — — gđč. Ladarjeva.
Hector pl. Champagnac — — g. Schmidt.
Charles pl. Bliny — — — — g. Trnovec.
Fleury, vrtnar — — — — — g. Kajzel.

Pri predstavi svira c. kr. godba 46. polka pešcev vojvode Sachsen-Meinigen

Kasa se odpre ob 7. uri — Začetek ob 7. uri zvečer.

Prihodnja slovenska predstava bode v torek 22. februarja 1876.

v neomejeno vladarstvo brez vsake javnosti zabrelo, zapusti zgodovinopisje, kateremu nijso nepristranosti dopuščali niti ga sploh trpeli, svoj navaden pot. Čeravno je bil politični duh odmrli, vendar nij moglo kakor zgovernost umolknoti, temveč je spremljalo vsako izpremembo cesarske dobe v najbornejše kotece, najrajši dogodke ravno kar pretekla prošlosti opisovaje, odkar je bil Kremucij Kordo (A. Cremutius Cordus) za slobodomiselno odkritosrčnost svojih republikan-skih „Annales“ ostro kažnjen. Potlačeno in kakor v kleščah tičeče prebeži res vse stopinje subjektivnosti in pisateljske obrtnosti, kojim (stopinjam) se pozna, ka so se tradicije povestniške umetnosti izgubivati začele.

V prvem stoletji, katero se je še nekajkih umetelnostnih pravil in načel držalo, ponašaje se z največo marljivostjo, primešava se razen tega retorika in po nekoliko deklamatorika povestniške pisavi. Nij se tedaj čuditi, ako se tu resnobni, misleči preiskovalci in prostački, ponižni zbiratelji, možje najvišjega stanú ter drugi navadne olikanosti jeden z drugim pomolé, ako se vsi razrodki povestniške pisave kakor za stavo obdelujejo, dvorske, strankarske, vojne pripovedke, životopisi, spominki in anekdotne zbirke, izpiski razne obsežnosti, ako celo retoričko skrojen opis

Aleksandra Velikega in njegovih vojsk prostora najde.

V roju slavljenih ali veljavnih imen pomaljšajo se pod prvimi cesarji — mej 30 pred in 96 po Kr. — Velej Paterkul (M. Velleius Paterculus), Valerij Maksim (Valerius Maximus), Kremucij Kordo, Avfidij Baso (Aufidius Bassus), Kurcij Rufo (Curtius Rufus), Marko Servilij Nonian (M. Servilius Nonianus), potem starejši Plinij (Plinius), Vipstan Mesala (Vipstanus Messalla), Fabij Rustik (Fabius Rusticus), nadalje pa Domicianu — 96 po Kr., — ko se uže začne precej bolj pusto kazati, Tacit (Cornelius Tacitus), zvezde onih časov, nazadnje Svetonij (C. Suetonius Tranquillus) in Floro (L. Annaeus Florus).

Od družega stoletja počenši, odkar so bila znamenitnija povestniška dela v Grškem jeziku in od Grkov spisana, pisarili so ponajveč zbirke cesarskih anekdot in pa dvorske novine v najprostejšem pomenu, odkod so dolgše oddelke iz dobe cesarjev, vedno druge roke, rekel bi, kot uredniki narodnega lista „Acta“ jemali ter zopet skladali.

Takim krparistvom nasproti kaže se IV. stoletje samostalno in praktično, v priprostem jeziku kratke posnetke za nauk osnovaje ter se dejanskih dogodkov držaje. Ravno takove

so bile tudi učne knjige kristijanov za sveto rabo. Isto stoletje rodi zadnjega rimskega zgodovinopisca, Amiana Marcelina (Amianus Marcellinus), kateri je srednost svojega veka menj v izvirnosti ko v bistrosti razuma presegal.

Akoravno mi tedaj velikih izgub na tem polju, po kojih so nam z znatnim množtvom gradiva najplemenitniji zastopniki celih stoletij odtegneni, ne pregledamo niti čisto po njihovej notrajnej vrednosti ne precenimo, vendar je toliko celò jasno, ka so Rimsko zgodovinopisje odkar je bilo jedenkrat pot umetnosti nastopilo, veleneugodni vplivi zavirali in ka je kljubu svojim neizmernim sredstvom vendar le jednostransko ostalo.

A naše zgodovinopisje? Naša politična načela? Naše narodne tradicije? Imamo jih li kaj? Kdo jih je ustanovil? kde se hranijo? Skrbimo-li, da se širijo, da postanejo obča last narodu, obči blagor? Nebi-li uže bil čas, da začnemo konči s pripravami, da iščemo zgodovinskih virov, da nabiramo dotične listine po raznih cerkvenih in posvetnih, deželnih državnih in posebnih pismoshrambah ter da je sokupljavamo v posebne, samo temu namenjene knjige? Da jih potem mej narod vržemo, populariziramo? Nebi-li bil to najhvaležnejši poklic in zadatek „Matici“?

Denes nedeljo 13. februarja
bode
v čitalnične restavraciji
Soareja
vojaške godbe tukajšnjega pešpolka.
Začetek ob 8. uri. Vstopnina 15 kr.
Za dobro pijačo in okusne jedi bode skrbel in
uljudno vabi k obilnemu obiskovanju
Ivan Tanko,
gostilničar.

Godba za bal.

Tukajšnja godbena kapela gode v in zvunaj
mesta pri plesalnih veseljah s lesenimi in
plehinstrumenti. Naročila naj se blagovolijo
posiljati društvenemu vodstvu v Ljubljani
(glavni trg št. 238).

Naznanilo.

Usojam se p. n. občinstvu nazna-
njati, da sem prepustil prodajanje mojega
pravega

Ananas Jamajka ruma
gosp. Antonu Krisperju v Ljubljani.

Cena orig. butelije 1 gl. 50 kr.

" " 1/2 " " 80 "

Karel Hoeniger,
trgovca ruma in čaja na debelo
v Hamburgu.

Krčmár,

ki z jako ugodnimi pogoji hoče točiti dobro ule-
žano dolensko in bizeljsko vino — naj se
oglasi, da več izve, v administraciji „Slovenskega
Naroda“.

Kažipot po Ljubljani.

Kdor želi inserirati pod to rubriko svoj posel,
obrt itd. takó, da je oznanilo uvrsteno skozi tri
mesece vsako nedeljo, more to v 4 do 5 vrstah
po jako znižani ceni storiti, katera se izve pri
administraciji „Slovenskega Naroda“.

Hugo Turk,

trgovca na starem trgu št. 154, priporoča svojo ve-
liko zalogo kramarskega blaga, posebno vsake bira
platna, kotenine in izvrstnega suknja vse po nizke
fabriške ceni. Tudi ima bogato zalogo dunajskih
vencev in pušljcev vsake bira. Ravno tako priporoča
izvrstne špule svile in cvrta črne in bele za šivalne
stroje po nizke ceni. Posebno se priporoča vnanjim
kramarjem.

Marija Drenik,

kupčija poleg nunske cerkve št. 32.
Zaloga najnovejših pričetih in izdelanih stikarij;
volnate preje za stikanje, pletenje; priprave za sti-
kanje s svilo, šenilijo, zlatom in jagodi; vse pri-
prave za šivanje, pletenje, stikanje; galanterijskega
blaga, bizoterije, igrač, umetno rezanih lesenih izdel-
kov. Po nizke ceni.

Tomaž Volta,

na frančiškanskem trgu, priporoča svojo za'ogo vsake
bire usnja po nizke ceni.

Cerkveno orodje vsake bira,

muštrance, gotične in vsacega d. uzega zloga, kakor
tudi kelhe, svečnike in svetilnice izdeluje in popravlja,
posrebrnaje in pozlatuje v ognju po najnižji ceni in
se priporoča č. g. duhovnikom

V. Zadnikar,

na št. Peterskem p. edmestji št. 143.

Važno za 1876 leto.

Ker se s početkom novega leta prične nova
mera, priporoča podpisani vse kositarke nove mere,
posebno se pa priporoča čestitim gospodom du-
hovnikom po d. želi za vsa dela tega obrta, za po-
krivanje stolpov in cerkvenih streh naj si bode z
bakrom, s kositarjem ali cinkom itd.

Srečko Noli,
šolski trg št. 295.

Gostilničar Jurij Dolenc,

na Poljanah št. 24 „pri mesarskem dvorišču“ toči iz-
vrstna hrvatska in dolenska vina po nizke ceni, tudi
kupa in prodaja poljske pridelke vsake bira. Pri
njem je vedno velika zaloga.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Jan. Nep. Horak,

rokovičar, odlikovan s srebrno industrijno svetinjo pri-
poroča svojo za'ogo (v judovski ulici št. 224) vsake
bire glase rokovic in rokovic za prati, vezila za po-
bena, usnjate spodnje h. ače, zavratnike elastične ob-
ramnike, podveznike itd. kakor tudi drugo v to
stroko spadajoče blago.

Najboljša dolenska in bizeljska

stara in nova vina na debelo in drobno prodaja na
starem trgu št. 152 Josip Ribič prav po nizke ceni.
Vnanje naročila točno in vestno oskrbuje.

Gostilna in pekarija

Antona Avbelna v st. Peterskem predmestju tik go-
stine „pri caru“ priporoča se p. n. občinstvu zaradi
izvrstnega vina in tudi jedil in posebno pa potni-
k m za prenočišče zlasti Gorenjcem ki se z Rudol-
fovo železnico pripejejo, tudi je sploh pri njem sve-
prav po nizke ceni.

Zalogo mnogovrstne mašne obleke

v Ljubljani poleg Frančiškanskega mosta št. 45. pri-
poročam z izdelki iz jako slovečih fabrik ki so bili
pri dosedanjih razstavah čisto pohvaljeni ter proda-
jam vse po nizke fabriške ceni. Prevzamem tudi
vezenje (šitkarstvo), montiranje cerkvenih zastav (Ol-
dahmov) itd. ter vse izvršujem vrlo pazljivo

Ana Hofbauer.

Josip Kantz,

v hiši banke „Slovenije“,
priporoča vsake vrste žganja, likere, rozolije po naj-
nižjih cenah. Vnanje naročila izvršuje točno in vestno.

Pri R. Miklaucu,

trgovca manufakturnega in kramarskega blaga v špi-
talski ulici v Ljubljani, dobi se vsake vrste kram-
arsko blago poleg pa tudi še vsake vrste sukn-
nega blaga za hlače in suknje bele kotenine vsake
vrste lep porhent in izvrstnih tibet itd. in spl h
dobro blago in po nizke ceni.

Janez Vičič

prodaja kakor pri razprodaji (Ausverkauf) 10 do 25 %
pod fabriško ceno na debelo in drobno mnogovrstno
kramarsko in gospodsko blago.

Voščene sveče,

in zavitke (Wachsstückel) vsake vrste za cerkve, po-
grebe, in trgovno po najnižji ceni prodaja in se
čestiti duhovščini, kakor tudi stavnemu občinstvu
priporoča zagotavlja, da bo vsem najboljše in hitro
postrozel.

Oroslav Dolenc,

svečar, gledališčne ulice št. 140.

Avguštin Götzl,

podobar in pozlatovalec, poštna ulica hiš. št. 57, (po-
slepce slovenske čitalnice) v Ljubljani, na znameniti z
Leopold Götzl, v istih ulicah v Kozlerjevi hiši pri-
poroča slavemu občinstvu, zlasti preč duhovščini
in farnim predstojništvom sledeče izdelke: Oltarje,
križeva pota, lece (prižnice), svečnike (lustre), prapore
(bandera), neba (baldahine) po naročilu v vseh ve-
likostih in po najnižji ceni. V zalogi ima zmirom
podobe in kipe za oltarje, krstne omare, svečnike in križe
za stene, podobe svetnikov in iz narave vsake velikosti
in cene na platnu, kositarji in papirji, zrcala itd.
posebno dober kup so oljate slike. Sploh vse, kar
spada k cerkvenemu kinu, — vse to naglo in po
najnižji ceni. Sprejema vsa naročila iz dežev, ter
jih natanko in brzo izvrši.

Tužla.

11. februarja:

Pri **Stano**: Triškovec
iz Gradca. — Polc iz Ljub-
ljane. — Derč iz Kranja. —
Deisinger iz Loke.
Pri **Milici**: Schwarz
iz Dunaja. — Voz iz Ljub-
ljane. — Petrovič iz Ko-
čevja. — Lehman iz Brna.
— Geiger iz Dunaja.
Pri **Zamoret**: Stefan-
dič iz Litije.

Enotni d. d. v. bankovnih	Enotni d. d. v. srebrn.	Enotni d. d. v. pozlato	Akcijske ugotovne banke	Kreditne akcije	London	Napol.	C. k. cekini	Srebro
68	73	70	87	176	114	9	5	104
24	25	25	40	40	75	20	41 1/2	

Dunajska borza 12. februarja.

Lovrenc Zdešar,

na celovske cesti št. 82, priporoča: svojo zalogo
vsakovrstnih likerov in žganja po nizke ceni.
Vnanje naročila izvršuje točno in vestno.

Pri Mihael Pakicu,

trgovca v Ljubljani (štacun: za vodo, magacin v
gledališki ulici) je zaloga vsake vrste lesenega hi-
snega in kuhinjskega orodja slavnatih izdelkov,
žame za blazine, dratenh mrež, žimatiš sivol, ple-
tenih korb itd. vse po nizke ceni in izvrstno blago
d. mačega izdelovanja.

V pekariji Josip Čada,

na starem trgu št. 33 dobi se vsak dan 3 krat fri-
šno pečeni kruh vsake bira žumice kifeljei struce itd.
tudi se prodaja izvrstni in okusni kruh vsake bira
na vago in sicer po nizke ceni nadaljja sprejema
kruh za peči, in prodaja izvrstni žrnjenjak.

Knjigovez E. Hohn

na starem trgu št. 157 jedini v Ljubljani,
prevzema in izdeluje najhitreje, najcenejše vsake
vrste dela. Posebno se priporoča č. gosp. duhov-
nikom.

Ferdinand Rudl,

hiša banke „Slovenije“ v zvezdi, priporoča
svojo veliko zalogo mnogovrstnih oljnatih podob
(Oelfarbendruckbilder) in srealov po najnižji ceni.

Gostilničar „pri Sokolu“

na stolnem trgu, priporoča svojo užo staro gostilno.
Dalje naznanja, da ima tudi letos izvrstna vina in
vedno dobre jedila kakor klobase itd. po nizke
ceni.

Kdor potrebuje

metrične mere in uteže

kuhinjsko posodo plehasto ali iz vlitiga železa, kakor
košarice orodje za pohištvo in za zidanje, potem orodje
za mizarje, tesarje itd. vse to dobi po najnižji ceni
pri **Franc Terčaku** (prej Božiču) na glavnem
trgu št. 10.

„Konkordija“,

zavarovalno društvo proti ognju in na življenje se
priporoča za zavarovanja po najnižjih cenah. Glavni za-
stop pri **A. Andrejnu**, poštna ulica, št. 55 v Ljubljani.

V Josip Levcevej

speceriskej štacuni na št. Peterskem predmestju št. 18
tik mesarskega mosta dobi se najboljše blago potem
štaj. bruse, kupuje in prodaja na debelo poljske pri-
delke fižol, krompir, črešnje, repo, zelje, orhehe itd.

Najbolje brije, češe in striže

Josip Bukovnik,

na šentpet. predmestju h. št. 9, kateri izvrstni brivec
rad brije tudi na dom, ako kdo to želi

Črevljar Jakob Škerbinec,

v gledališki ulici št. 19 izdeluje vsake bira naj-
boljših črevljev na drobno in debelo; potem prodaja
tudi Tržiške črevlje na debelo in drobno po nizke
ceni.

Fr. Sark, krojač

na dvornem trgu v Kastnerjevi hiši, izdeluje naj-
lepše in najmodernejše obleke vsake bira po
nizke ceni, tudi ima zalogo mnogovrstnega
blaga po istej ceni kot v štacunah. Naročila se
brzo izvrše.

Za predpust 1876!!

Salon obleka, jaketa, hlače in vestija	od gl. 25 do gl. 40
Salonjaket podložen s klothom	14 " " 20
Salon suknja, dvestrsta, podložena	
s svilo ali klothom	26 " " 35
Frak , podložen s svilo ali klothom	18 " " 32
Doskinghlače	8 " " 12
Vestije, bele in črne	5 " " 6

najelegantneje facone in največje izbiri

priporoča (11—5)

M. Neumann-ova zaloga obleke za gospode

v Zagrebu, | v Ljubljani, | v Reki,
na Jelačić-evem trgu. | v Lukman-ovej hiši. | na Korzi.

Vnanje naročila izvrše se točno proti poštnem
povzetku, nepristujoče izmenja se radovoljno.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.